

HET VERHAAL VAN HUMANA

Humana spreekt zelf niet met woorden.

De handgeweven gestalte vertolkt de feminiene kracht van de menselijke kwetsbaarheid .

Ze staat als een kariatide in de Agora of ontmoetingsruimte van de neogotische Heilige Magdalenakerk en nodigt de bezoeker uit in een poëtische taal....

De volgende elementen licht ik even toe :

feminien, kariatide, neogotisch, Agora

en vertel u meer over mijn weefsels en de poëzie ervan.

Feminien

Haar witte, serene gestalte bezit weinig of geen details,
ze staat in stilte,
beschouwend kijkend,
omringd door het beweeglijke water
in de heilige Magdalenakerk.

In al haar eenvoud
geeft ze de pelgrim die binnenkomt
het gevoel dat hij of zij welkom is.

In haar wit geweven gewaad, lijkt ze een 'heilige' figuur te zijn,
maar ze is de gewone vrouw die heel erg dicht bij ons staat .
Haar naam, Humana is het vrouwelijke van het latijnse
bijvoeglijke naamwoord Humanus,

In het Nederlands betekent humaan , menselijk.

Het verhaal van Humana sluit aan bij 'Moederdag', de feestdag van Onze Lieve Vrouw die 15 augustus gevierd wordt door de Christenen.

Ook omdat Humana alle vrouwen vertegenwoordigt, die hebben geleefd, nu leven en nog zullen leven, overal in de wereld.

*Deze 'gewone vrouw' is op de eerste plaats 'de bijzondere vrouw' die onze moeder is, de schenkster van ons leven.

De moeder, die haar kwetsbaar kind liefheeft, beschermt om het later liefdevol los te laten en zijn eigen weg te gaan.

Het geborgen voelen in de armen van je moeder, geeft je als kind het vertrouwen in jezelf om te mogen zijn wie je bent, een veilig gevoel om zich in de ongekende wereld verder te kunnen ontplooien.

*Het kind dat opgroeit en via zijn ogen de wereld aanschouwt is van nature heel ontvankelijk en hooggevoelig voor de prikkels rondom hem.

Het kijkt met een pure blik , zonder vooroordelen. Zijn ogen zijn vol verwachting en hoop.

Dit pure kijken en de eerste levenservaringen drukken een stempel op zijn verder leven.

*Als volwassen vrouw of man gaan we ons eigen pad, maar waar ook ter wereld we leven , werken of reizen , onze behoefte aan liefde en het verlangen naar warmte en geborgenheid is universeel ...

Wanneer je voor Humana staat, merk je in haar gewaad fijne bewegingen, blauwe meanderende lijnen , een suggestie van water dat naar beneden stroomt en de tranen in haar kleet meeneemt naar het watervlak waarop ze staat.

Het zijn ook de tranen die ik als kind 'weende om de wereld' . Omgeven door de natuur en de stilte, voelde ik me als kind een deel van de schepping, veilig opgenomen in de omgeving. Wat zich in de grote wereld afspeelde, stond mijlenver van mijn ervaringen.

Via tv beelden en gesprekken hoorde ik over geweld, hebzucht om geld, oorlog en misbruik...

Als hooggevoelig kind ervaarde ik de buitenwereld als 'een schreeuw' ,

zoals 'De schreeuw ' van schilder Edvard Munch je laat zien.

De schilder drukt hierin zijn geestelijk leed en emotionele kwelling uit. Hij schilderde het in 1893 en is nu te zien in het Nationaal Kunstmuseum in Oslo.

Het schilderij kreeg ik later te zien tijdens mijn kunstopleiding in Antwerpen.

Andere levenservaringen deden me telkens terugkeren naar dat kind in de natuur, het werd een veilig ankerpunt of frisse bron om te koesteren..

De tranen van Humana vertolken het verdriet in de wereld

Ze weent om het kind dat misbruikt wordt en geen moeder heeft.

Haar tranen vertellen ook over de angst in de ogen van de vluchteling die zijn thuis verloor.

De vrouw in Afghanistan die zich door de bezetting van de Taliban moet verbergen omdat ze vrouw is.

De pijn van het jonge meisje in Afrika en het midden Oosten, waar de besnijdenis zonder verdoving plaatsvindt.

Het lijden van de vrouw die mishandeld wordt of gedwongen tot prostitutie.

Humana vertolkt ook het verdriet van de politiek geëngageerde vrouw of man die vastgehouden wordt in de gevangenis, omdat zij opkwamen voor rechtvaardigheid.

De vrouw in het Midden Oosten die geen spreekrecht kent. Of de leerkracht in burnout, waarvoor de stress te veel werd.

De hulpeloosheid van de bejaarde, wanneer deze geen warmte mag ondervinden en zich vergeten voelt.

Het verdriet van de moeder die haar kind verliest in de waanzinnige oorlog.

De relatie tussen man en vrouw die gebukt gaat onder haat.

Het rechtlijnig denken van radicaliserende groepen.

De onmacht tegenover zinloos geweld.

Het onbegrip voor de werkzoekende en dakloze .

En de verslagenheid van de zieke, die geen uitweg meer ziet.

Vervlakking en sensatiepers.

De armoede van gezinnen die honger lijden en op de vlucht zijn.

Het meisje dat geen recht krijgt op onderwijs.

De radeloosheid van de verslaafde aan drugs of alcohol.

En de wanhopige daad van zelfdoding.

De man of vrouw die dimenteert en zich ontredderd en onbegrepen voelt.

Een fanatieke geloofsovertuiging die respectloos omgaat met het vrouw-zijn.

Onbewust gedrag van de mens. Het gevolg van het ego-denken en handelen....

De hooggevoelige vrouw die zich verloren voelt en onbegrepen.

En de machteloosheid van de psychiatrische patiente.

De vrouw in een moeilijke vrouwonvriendelijke werksituatie.

De ongekende pijn van eenzaamheid.

De mentale kwetsuren van de vrouw , opgelopen door onderdrukking, sexueel of machtsmisbruik , die in stilte haar verdriet verzweg en pas naar buiten durft te komen, wanneer ze zich gesterkt voelt door de negatieve ervaringen van andere vrouwen. Een voorbeeld hiervan vinden we bij de Metoo-beweging.

De plaats waar mensenrechten worden geschonden en misbruik wordt verborgen .

De hardheid van het taalgebruik in de media en haar negatieve beïnvloeding op het gedrag van zoveel onwetende kijkers.

Schrijnende gevolgen van kinderarbeid.

Het verdriet van de jonge vrouw die zich niet thuisvoelt in haar lichaam, omdat ze niet beantwoordt aan het ideaalbeeld in de mode...

Humana draagt op haar hoofd een kantwerk van blauwe zijden draden.

Dit kantwerk symboliseert de waarden die ze belangrijk vindt en belichaamt de waarden waarvoor ik zelf sta.

De gestalte van Humana vertolkt in al haar kwetsbaarheid ook de feminiene 'zachte kracht', aanwezig in elke man en elke vrouw :

Ze draagt haar - bijna onzichtbare kroon - met heel veel zorg en toewijding ,

als een moeder die haar kind koestert.

Haar schoonheid – de oer-schoonheid van de vrouw- komt van binnen uit .

Ze leert ons levenskunstenaar te zijn,

zonder vooroordelen opnieuw ontmoeten

met bewondering kijken

de dagelijkse handelingen als een geschenk ervaren

ontvankelijk te zijn voor wat we niet kennen,

Ze spreekt onhoorbaar onze talenten aan.

en herinnert ons aan 'de zachte wijze waarop' je als mens kan voortbewegen tussen mensen :

de attente manier van luisteren, spreken en handelen, zonder angst

met vertrouwen en tevredenheid , liefde voor wie je zelf bent...

die schitterende wijze waarop we het dagelijks leven, hier en nu , samen kunnen delen,

de intenties waarmee we het weefsel van het leven samen kunnen weven,

het 'zorg dragen' voor alles wat leeft !

Ze nodigt ons ook uit terug te keren naar de basis van onze beschaving , de democratie, waarin iedereen in vrijheid en respect zijn mening mag uiten, waar we ieders gelijken zijn, en elk onze talenten mogen ontplooien, als geschenk voor de gemeenschap.

Door het tonen van haar kwetsbaarheid in de stille Agora van de kerk, deelt ze ons ook haar spirituele kracht :

Haar witte geweven gestalte weerkaatst het licht dat ze in de ogen van de pelgrim waarneemt, van de man of vrouw die kijkt en luistert met het hart, ...en daardoor ontroerd is.

Humana weerspiegelt hiermee de hoop van datgene wat alles overstijgt en overwint ; de troostende liefde.

kariatide

De houding van de kariatiden van het Erektion die de tempel ondersteunen, was de inspiratiebron voor de figuur Humana.

In de Griekse oudheid werd de vrouwfiguur als draagster van de tempel afgebeeld. Deze kariatiden droegen de zware last van de tempel. Het zijn beeldhouwde vrouwen in contraposthouding die een zekere dynamiek meekregen. De tempel werd gebouwd ter ere van de godin Athena. Ze beschermden als godin van de wijsheid de stad Athene, de

bakermat van het concept van de democratische samenleving.

Er zijn twee tegenstrijdige interpretaties die beiden hun weg hebben gevonden in de loop der eeuwen.

De eerste geschreven interpretatie is die van Vitruvius, de architect en architecttheoreticus van het oude Rome. Hij schrijft dat de beelden vrouwen voorstellen uit Karyae (vandaar ook hun naam), een kleine Griekse stad in het toenmalige Laconia, nabij de grote stad Sparta. De bevolking van het stadje zou tijdens de Grieks-Perzische Oorlogen de kant van de vijand, de Perzen, hebben gekozen. Na de overwinning van de Grieken werden de bewoners van Karyae gestraft. De mannen werden gedood en de vrouwen als slavinnen meegenomen naar Athene. Ze werden veroordeeld om eeuwig en altijd een last te dragen op hun hoofd.

Door archeologisch en historisch onderzoek wordt er op heden aangenomen dat deze beelden, inderdaad vrouwen voorstellen uit het Griekse stadje Karyae, vandaar de naam Kariatiden.

De naam van de stad Karyae betekent 'Walnootbomen'. Het maakte deel uit van het grote Sparta. Deze streek stond bekend voor zijn walnootbomen.

De vrouwen van het plaatsje waren gekend voor hun bijzondere schoonheid, gestalte, kracht en hun natuurlijk vermogen om het leven te schenken aan sterke kinderen. Een vrouw uit Karyae, een kariatide dus, die een mand op haar hoofd droeg werd een canephora, een manddraagster, genoemd. Die mandendraagsters hadden een belangrijke ceremoniële functie tijdens religieuze feesten, gewijd aan de godinnen Artemis en Athena.

Het is heel waarschijnlijk dat de kariatiden priesteressen van Artemis van Karyae voorstellen

Tussen de mythische figuren Athena en Artemis was er een sterke zusterlijke band. Athena belichaamde de wijsheid , het moederlijke, zorgende aspect van de vrouw, terwijl Artemis (in het Latijn Diana) de godin was die zorgde voor de natuur, de dieren , de planten. Ze was ook de godin van de geboorte, de beschermster van jonge meisjes en de maagdelijkheid, de brengster van verlichting en genezing van zieke vrouwen. Ze was als het ware de vrouwendokter of vroedvrouw avant la lettre (in de mythen verschijnt ze als de dochter van Demeter, de moeder-godin, de godin van de vruchtbaarheid).

In tegenstelling met de grote, zware stenen vrouwenfiguren uit de Griekse periode, is Humana de hedendaagse , levensgrote, natuurgetrouwe vrouw, die door haar verschijning en waardigheid , als icoon van de Agora , haar waarden draagt.

weefsel poëzie met draden

Mijn inspiratiebronnen zijn het dagelijks leven, vreugde en verdriet van de mens , de natuur, het werk van cineasten zoals Andreï Tarkovski en andere waardevolle films die ik leerde kennen via de dag van de religieuze film in Hasselt, onder leiding van Sylvain De Bleeckere.

Als voorbereiding op de weefsels maak ik schetsen met een fijne stift, hierdoor werk ik met subtiele fijne lijnen en

kwam op die manier tot de keuze om met dun kantgaren te gaan weven.

De symbolische kleur van de blauwe lucht en het water dat ons omgeeft, is steeds aanwezig in mijn aquarellen en komt heel vaak terug in mijn weefsels.

Ook de kroon van Humana werd met blauwe kantdraden gemaakt.

Beide technieken, zowel de blauwe aquarel als de fijne meanderende zijdedraad of vlasdraad in het weefsel, bezitten een vloeibaar karakter. De zachte bewegingen van het schilderen en het weven zijn de expressiemiddelen die me eigen zijn en waarmee ik graag een verhaal vertel.

Een weefsel ontstaat door een verbinding van draden. Het weefsel dat ik voor het gewaad van Humana heb geweven, bestaat uit de meest pure binding : de linnenbinding.

De samenhang ontstaat door een samenspel van ketting en inslag.

De kettingdraden zijn de verticale draden die op het weefgetouw opgespannen, worden, de inslagdraden lopen horizontaal, deze worden door de kettingdraden geweven. De linnenbinding kenmerkt zich door de eenvoudige beweging van de inslagdraad die telkens over 1 kettingdraad en onder 1 kettingdraad loopt. Eén draad op, één draad neer, hierdoor ontstaat een zuiver linnen weefsel zonder franjes. Ik gebruik geen decoraties, maar laat de verbinding van de draden primeren . Hierdoor laat ik het overbodige los.

Het fijne linnen wordt geduldig op een handweefgetouw geweven. Deze manuele handeling, het bewegen van schachten, pedalen en schietspoel wordt gestuurd door het hele lichaam, waardoor het weefsel zeer traag groeit. Het ambachtelijk weven, of het verbinden van de draden is een herhaling van dezelfde beweging en wordt door mezelf als een meditatie ervaren.

De materie vlas of linnen is een natuurlijk materiaal . Het voelt aan als een gladde draad die zeer soepel en aangenaam in de handen valt en mooie kleuren aanneemt bij het verven. Het ontstane weefsel geeft je als maker telkens een bijzondere ervaring en voldoening.

De natuurlijke vlasdraden die ik gebruik zijn uiterst dun. Voor de ketting die op het weefgetouw gespannen wordt , gebruik ik een getwijnde draad d.w.z. een dubbele ineengedraaide draad die sterk genoeg is om de spanning aan te kunnen. Er bevinden zich 10 kettingdraden op 1cm. Voor de inslagdraden, gebruik ik enkelvoudige draden waardoor het weefsel fragieler en transparanter aanvoelt. Bij het inslaan van 8 inslagdraden heb ik 1cm geweven. Het vraagt een grote gevoeligheid om de draden niet te breken. Door het transparante en open weefsel kan ik het licht doorlaten en wordt de ruimte deelgenoot van het werk. Hierdoor krijgt het een ontvangend karakter.

In het weefsel van Humana, wordt de beweging gesuggereerd door de 'meanderende' horizontale witte inslagdraden. Het gladde karakter van de vlasdraad maakt dit mogelijk.

De fijne blauwe draden worden als een kalligrafie gebruikt.

Hiervoor nam ik blauwe zijde dat als borduurgaren gebruikt wordt om kazuivels van priester gewaden te borduren.

De lijnen in het gewaad van Humana hebben geen decoratieve functie maar tekenen haar verdriet of beschrijven het verdriet van de wereld.

Ze vloeien uit haar kroon over haar gelaat, zoeken hun weg in het weefsel naar de blauwe tranen (de blauwe geborduurde stippen in haar kleding) en worden naar het watervlak van de Heilige-Magdalenakerk geleid.

Hiermee nodigt Humana de pelgrim in de Agora uit, om zich als 'kwetsbare mens' tonen..

Al deze beeldelementen schrijven het verhaal van Humana.

Het weefsel werd de metafoor van

*'Verbondenheid', door de draden die elkaar vasthouden

*'Verwevenheid', door het 'geheel' of het weefsel dat ontstaat

*'Geborgenheid', door de bescherming die het biedt als kleding of gewaad

*'Openheid', door de transparante aard van het weven

*'Fragiliteit', door de fijne draad, de manier van weven en de liefde voor de materie en het weefambacht.

Neogotische elementen

Humana belichaamt het feminiene wezen van het neogotische kerkgebouw.

De aanwezigheid van Humana dialogeert met de open en ontvangende ruimte.

De verticale houding van Humana refereert naar de verticaliteit van de neogotische Heilige-Magdalenakerk, als een eerbetoon of ode aan het leven en de schepping.

Haar transparant wit gewaad

ontvangt ook het licht dat door de verticale ramen binnenkomt en kaatst het terug.

Het kunstlicht versterkt haar aura.

De kroon in een kantwerk van blauwe zijden draden verwijst naar het blauwe gewelf van de kerk, haar fijne neo-gotische architectuur en het bewegende watervlak waarop ze staat.

Al deze elementen staan symbool voor de vloeibaarheid van ons leven en samenleven.

Humana wordt gedragen door de efemere stille ruimte van dit kerkgebouw.

AGORA

Op deze plek in de Heilige Magdalenakerk,

in het hart van de Agora,

hoop ik dat bezoekers geraakt worden, door haar poëtisch aura.

Ze is de metafoor van hoop-troost-vertrouwen-liefde en respect.

Ze ontvangt en verbindt, vertelt een verhaal van gastvrijheid, warmte en verbondenheid .

Deze Agora is het voorbeeld van een gastvrije ruimte in een hedendaagse samenleving.

Een ruimte die openstaat om elkaars anders zijn respectvol te benaderen...

en zorgzaam om te gaan met alles wat kwetsbaar is.

Een plaats waar mensen uit verschillende culturen zich verbonden mogen voelen in het trillende weefsel dat het leven heet en uitgenodigd worden om elkaar creatief te ontmoeten...

Delen wat ons raakt en luisteren naar wat we niet kennen...
waar diversiteit leidt naar ontmoeting...
een gastvrije samenleving die zich gedraagt zoals de natuur,
....als een eenheid, waar geen enkele atoom buiten het
tapijtwerk valt...

Ik nodig u uit om geduldig te luisteren naar de stilte en de
poëzie van Humana .

Marleen Mertens 15 augustus 2018